

Vết Biên Minh

Tác Giả: Nguyễn Trần Diệu Hằng
Thứ Năm, 30 Tháng 12 Năm 2010 05:43

Tác giả, hiện cư trú và làm việc ở vùng San Jose,

kể chuyện mình về t bi n gi a th p niên 80' và tr thành cô giáo cho nh ng thi u niên không thân nhân t i tr i t n n

Ngày 30 tháng 10 1975, Saigon sụp đổ. Nh ng gia đình đang ở trong các cơ xá sĩ quan, cơ xá công chức bỏ đi ra khỏi nhà. Cùng chung số phận, gia đình chúng tôi bỏ đi khỏi mái nhà thân yêu trong cơ xá, nơi chúng tôi có một thời gian êm . M đi a chúng tôi về căn nhà riêng Ba M đã xây nên bằng công sức của Ba M, nh ng nhà này cũng bị tịch thu. Sau hai lần mất nhà, chúng tôi lần lên nh câu ca dao "Còn cha gót đ nh son, mất cha lẫn lóc nh lon s a bò." Ba chúng tôi còn sống, nh ng đang bị đ y i trong tr i c i t o i núi r ng âm u đ y ch ng khí của miền B c. Nh ng ngày u ám đó in h n vào đ u óc của chúng tôi, khi n chúng tôi tr ng thành s m h n tu i của mình, vì ch đ c xã h i cho n m mùi cay đ ng.

Đ u th p niên tám m i, tr c nh ng bị t c không l i thoát, M thu x p g i anh ch em chúng tôi, t ng đ a, v t đ i đ ng đ đ n m t vùng đ t t do, ở đó không có kh ng b tnh th n, ở đó không có tr i c i t o giam gi nh ng ng i hoàn toàn l ng thi n, và ở đó chúng tôi s đ c h c hành thành ng i. Cũng nh r t nhi u ng i và lính khác, M đ m đ ang, xuôi ng c nuôi chúng tôi, nuôi Ba trong các tr i tù c i t o t B c vào Nam. T t c nh ng đi u đó đ y chúng tôi đ n đ ng cùng, không còn l a ch n nào khác h n là ph i đ a chính m ng s ng của mình đánh cu c v i đ nh m nh, v i đ i đ ng. Còn nh th i đó, ng i dân miền Nam Vi t Nam v n truy n mi ng m t câu ng n ng c a th i đ i "M t là con nuôi m , hai là m nuôi con, ba là con nuôi cá." C th m t hai ba M lo cho con m t mình v t bi n. Kh năng v t thoát ch là m t ph n ba. Ròng rã g n m i l m năm dài, t cu i năm 1975 đ n đ u năm 1990, hàng trăm ngàn thuy n nhân (hay theo nh cách g i của UNHCR United Nations High Commissions for Refugees, Cao Ủy T n n Liên Hi p Qu c là "Boat People") đã đ n đ c b b n t do. Cùng lúc, hàng trăm ngàn thuy n nhân khác g i thân vào lòng đ i đ ng.

Ch a qua kh i tu i th , n c m t, nhà tan, chúng tôi, không có th i m i l n, t đ ng b c vào tu i tr ng thành tr c nh ng khó khăn của M , v t quá n i kh c a bà Tú X ng th k

m i chín, v a nuôi ch ng trong tù c i t o, v a nuôi m t b y con d i còn Ti u h c ho c nh ng năm đ u Trung h c. T ng đ a m t, khi có đ i u ki n, M g i chúng tôi ra đi.

Đ n phiên tôi, M ch đ a đ c tôi ra b n xe liên t nh đ đi Vũng Tàu. C hai m con đ u đ i nón lá r ng vành đ che nh ng gi t n c m t lã chã r i không ng ng. M khóc nhi u h n nh ng l n đ a các anh em trai c a tôi ra đi, vì tôi là con gái duy nh t trong nhà, thân gái d m tr ng. Ng i trên xe đ t Saigon v Vũng Tàu, trong m t góc xe đ , tôi úp nón lên m t, đ che đôi m t s ng đ vì khóc c a mình.

G n m t tu n lênh đênh trên đ i d ng, ch có tr i và n c, xanh th m ban ngày, đen k t ban đêm, không có c m t cánh chim, tôi nh Ba, nh M quay qu t, nh ng v n hài lòng v i ch n l a c a mình. Hai ngày đ u, nh m i ng i trong lòng thuy n, tôi b say s ng, n n ra c m t xanh, m t vàng. Đó là l n đ u tiên trong đ i, tôi hi u th nào là "m a m t". V y mà ch hai ngày sau, quen đ n v i c m giác b p b nh c a con thuy n nh tr c l c đ y c a n c đ i d ng, tôi t nh táo l i hoàn toàn v i đ y đ sinh l c c a "tu i m i b y b g y s ng trâu" m c dù đã hai ngày không ăn u ng. Khi thuy n ra h i ph n qu c t , chúng tôi đ c lên khoang thuy n hít th không khí trong lành đ y v m n c a đ i d ng, hình nh có thoang tho ng mùi v c a t do.

May m n h n nh ng ng i t n n khác, chúng tôi đi bình yên, không g p m t thuy n nào khác. Tr i êm bi n l ng vào tháng sáu đ u mùa hè đ a chúng tôi đ n th ng đ t li n c a Mã Lai sau năm ngày sáu đêm lênh đênh trên bi n.

Lên t i đ t li n, cùng v i chú lái tàu, tôi ph i v n d ng v n li ng ti ng Anh h n ch đã tích lũy trong nh ng tháng năm chu n b v t biên đ gi i thích cho nhân viên C nh sát Mã Lai bi t chúng tôi là ai, t i sao chúng tôi đ t chân đ n đây. Đó ch là l n đ u, m t kh i đ u kéo dài mãi cho đ n bây gi , ph i gi i thích t ng t cho r t nhi u ng i khác nhau thu c nhi u ch ng t c hi u t i sao chúng tôi ph i b quê h ng ra đi đ s ng đ i l u vong.

Nh ng gi phút đ u tiên trên đ t li n, chúng tôi l i b "say đ t". Quen v i tr ng thái b ng b nh, trời n i trên m t n c; khi tr l i m t đ t b ng ph ng, m i l n đ t b c chân xu ng, tôi có c m giác m t đ t chao đ o nh còn trên m t sóng nh p nhô. Sau hai ngày b n r n v i đ th gi y t khai báo v i c nh sát đ a ph ng Mã Lai, chúng tôi đ c đ a ra tr i Pulau Bidong, tr i t n n chính th c c a Cao y t n n Liên Hi p qu c đ t trên lãnh th Malaysia đ thành m t ng i t n n chính th c có s căn c thuy n nhân, ch đ c ph ng v n đ nh c m t n c th ba. L n này, hành trình t đ t li n ra đ o Pulau Bidong v ng ch c h n trên m t thuy n khá l n c a

UNHCR, có tên là "Blue Dart", khoßng cách lßi ngßn, nên chúng tôi không bß say sßng.

Trßi tßn nßn Pulau Bidong đã đß cß xây đßng tßng đßi đßy đß khi chúng tôi đßn đßo vào gißa thßp nißn 80, có đß trßng Tißu hßc, Trung hßc cho trß em, trßng hußn nghß (Vocational School) cho ngßi lßn, có thß vißn, có cß Chùa, Nhà thß trên "đßi tôn giáo", có Bßnh vißn vßi cái tên khá ngß nghßnh và đßnh là "Sick Bay". Chúng tôi đß cß đßn tißp vßi nhßng thùng mì ăn lißn vĩ đßi hßy còn bß cß khßoi, gißng hßt nhß nhßng thùng mì Liên Hißp Qußc phân phßt cho nßn nhßn cßa thiên tai Tsunami ß South Asia cußi năm 2004.

Lßn đßu tiên ăn đß cßu trß, sßng bßng lòng nhßn đßo cßa ngßi khác, mßt thân mßt mình ß trßi tßn nßn cßa mßt đßt nßc khác, nßc mßt tôi lẫn dài, nghĩ đßn Ba vßn đßng mßi mßn trong ngßc tù cßi tßo ß núi rßng âm u đßy chßng khí cßa mißn Bßc vßn thißu ăn, thißu mßc; nghĩ đßn Mß đßng vßo vß mßt mình ß nhà, chß cß là vßn đßng cßu nguyßn cho bßy con đß tß tán mßi đßa mßt qußc gia, mßt phßng trßi khác nhau, ß tußi chßa đßn hai mßi.

Tßng là mình đã rßt can đßm khi dám chßp nhßn cßnh "thân gái đßm trßng", không ngß, ß trßi tßn nßn Pulau Bidong, đßn khu vßc Cô nhi (Minor Refugees Residential Section), dành cho các em đßi mßi sáu tußi đßn trßi tßn nßn mßt mình, tôi thßy em nhß nhßt chß mßi sáu tußi.

ß đó, có Hanh, chß mßi mßi mßt tußi, thông minh, đßy cßng nghß, có Bß đßng bß "hßc tßp cßi tßo" - nhß Ba tôi - đß cß Mß gßi đi vßt bißn mßt mình trên mßt thuyßn bß hßi tßc, mßi ngßi đßi lß gßn ba ngày trßc khi đßn đß cß trßi tßn nßn. ß trßi tßn nßn, cßu bé tuy mßi mßi mßt tußi nhßng có sß khßn ngoan và nét chßng chßc của mßt ngßi ngoài hai mßi hßc hành chăm chß, hßt hßc Anh Văn lßi quay qua hßc Toán, quanh qußn cß ngày ß trßng Trung hßc trên đßo Pulau Bidong.

ß đó, có Huyền, mßt em gái mßi mßi ba tußi, cß gia đình mßt tích trên bißn khi thuyßn bß lßt. Nhß mßt phép màu, Huyền bám đß cß mßt thùng plastic rßng, trôi nßi bßng bßnh gißa đßi đßng gßn nßa ngày, trßc khi đß cß mßt tàu tßn nßn khác đi ngang vßt lên. Ngßi ta đã thßy cô bé Vißt Nam nhß bé mßt nhßm nghißn, gßn nhß hôn mê bßt tßnh. thân xác mßng manh nhß chißc lá khô, hai tay vßn còn bám chßt cái thùng nhßa rßng bßng bßnh trên đßi đßng.

ß đó, có Vißt, rßt thâm trßm, dù mßi mßi lßm tußi, nhà cßa bß tßch thu, Ba bß giam ß khám Chí Hòa vì "tßi nhà giàu", Mß gßi em ra đi vßi nhà hàng xóm đß thoßt khßi tßng ngßng lại đen tßi cßa giai

cäp "tä sän mäi bän".

Cän biät bao cäc em khäa. Mäi mät thäng sau đä Pulau Bidong, väi vän liäng Anh ngät nhäng näm träng Trung häc, vä nhäng säch vä cäa thä viän trän đäo, täi đä cä häi giäp cho UNHCR vä cä cäc phäi đäan Mä, Canada, äc trong viäc thäng đäch mäi khi hä đän phäng vän thuyän nhän.

Mäi đän bäy giä, täi vän cän cäm giäc xät xa khi nhä läi nhäng län thäng đäch cho nhäng ngäi đän bä, con gäi Viät Nam bä làm nhäc bäi häi täc trän đäng vät biän, em nhä nhät chä mäi mäi hai tuäi. Hä đäđä, Cao äy träng Alan ä Pulau Bidong chä đä nhä täi chuyän làm công viäc thäng đäch đän bä con gäi trong cäc cuäc phäng vän cäc thuyän vät biän bä häi täc. Đä là mät công viäc rät tä nhä vä đäy xät xa.Đän mät đä näo đä, näi đäu vät quäa säc chäu đäng, ngäi ta mät cäm giäc. Nhiäu ngäi nä thuyän nhän, mät cän đäy näi kinh hoäng nhäng kä läi täng chi tiät ôä nhäc mä chänh mänh phäi gänh chäu väi giäng đäu đäu, thän nhiän, länh läng nhä näi chuyän träi mäa, träi näng, trong khi chänh täi vä cä May, Cao äy cäa UNHCR đä giät ngän giät däi. Mäi län đäch hay viät xong mät hä sä täu tä nän bä cäp, tay ä täi đä mä vä näc mät. Täi vän tä häi thä phäm träc tiäp cho näi đäu näy là häi täc Thái Lan, thä phäm giän tiäp thäc sä là ai?

Đä là khoäng thäi gian rät bän rän väi công viäc thäng đäch ban ngày giäp cho nhän viän Cao äy Tä nän. Ban đäm, täi cän đäy thiän nguyän cho cäc em , chä nhä hän täi vài tuäi, ä träng Trung häc trän träi Tä nän. Träng chä đäy hai män Anh vän vä Toän. Säch häc là nhäng quyän säch đän giän täng đäng trän đä cäa bä "English for Today" quyän I đän quyän III. Träc ngày ra đä, täi chä mäi häc xong quyän IV ä Viät Nam , nhäng nhä làm viäc, tiäp xäc nhiäu väi cäc nhän viän UNHCR, vä bäng long thäng yäu cäc em chän thän nhä em ruät cäa chänh mänh, täi mang hät kiän thäc vä hiäu biät cäa mänh truyän läi cho cäc em, mäc dù täi chä hä đäc qua mät träng läp näo vä Sä phäm. Chäng täi, nhäng ngäi đäy thiän nguyän ä träng Trung hoc, vän đäa väi nhau là mänh đä theo mät "träng phäi sä phäm mäi", läi đäy "mänh tha chuät län".

Cä län, giäi nghiä cho cäc em mät tä mäi, "dignity" - cä nghĩa là phäm giá - täi khäng biät làm thä näo đä giäng cho cäc em hiäu, đän viät län bäng cäu thä đä "We lost everything, but never lose our dignity". Viät đän đä, tä đäng näc mät täi län däi, cäc em ä tuäi mäi bän, mäi län đä cäng khäng theo. Nhäng giät näc mät đä vän cän đäng trong täm khä mänh täi cho đän bäy giä, cäng cä niäm tin ä mät thä hä trä läu väng cä đäy đäu óc vä trái tim Chäc chän, cäc em häc sinh lúc đä, trän bäc đäng tha häng sau näy, sä nhä vä hiäu nghiä chä "dignity" hän ai hät, vä cäc em sä säng xäng đäng väi lòng kä väng cäa thän sinh cäc em, khi Ba Mä cäc em đä phäi đät ruät gäi con ra biän mät mänh.

Mái tuán hai lán, táu "Blue Dart" cáa UNHCR cho nác ngát, mái gái, gáo vá thác phám tái gám gáa vá rau cái, áoi khi cán cá dáa háu hay thám, váo cho thuyán nhán. Háu hát cháng tái đán trái tá nán chá vái mát bá quán áoi dánh trán ngái. Cháng tái đác phát áoi quán tá mát kho áoi quán "second hand", táng tá nhá áoi quán cá bán trong Goods Will á Má. áoi quán tháng ráng tháng thánh, quáa kháu, nháng cháng tái tá sáa lái đáng vái kách thác cáa mánh. Cao áy tá nán Lián Hiáp quác đá rát láa chu toán trong viác báo vá vá chám lo cho nháng ngái tá nán chánh trá, Đán láu cáng chuyán qua trái chuyán tiáp Bataan á Philippines đá đác háng đán vá đá i sáng ván mánh cáa Má trác khi chánh thác đán Má nhá mát ngái tá nán, cháng tái đác huán luyán cháng trán buái sáng, buái chiáu lám "Teacher Aid" cho các giáng vián ngái Phi. á đá đáy đá hán, vá lác quan hán vá cháng tái biát chác chán ngáy mánh đác đá nh cá á Má. Vá cáng á đá đá tái hác nháu hán cho chánh mánh, chuán bá mát thái ká gian nan khác, mát khái đáu tá con sá kháng á quá háng thá hai. Mát vái lán đác vá chái á Manila (thá đá cáa Philippines), nháng chuyán du lách đác biát báng xe bus dánh riáng cho các "Teacher Aid", cháng tái ván ngám ngái tháng cho sá lác háu cáa đát nác mánh ngay cá khi so sánh vái các nác á cháu khác nhá Philippines.

"Nái buán nhác tiáu" đá cáng táng cao khi trán đáng bay qua Má, tái đác đáng chán hai ngáy á Tokyo - Nhát, thá đá cáa nác á cháu giáu mánh nhát sau khi nám bái hác xáng máu vái hai cát khái tráng hánh nám kháng lá á Hiroshima vá Nagasaki cuái thá chián thá hai. Tokyo ván mánh sáng rác ánh đán ban đám táng phán vái Saigon lác háu tranh tái, tranh sáng, Nác mát tái lái cháy xuáng cho sá thát lái cáa quá háng đá bá bá lái sau láng.

Tái đán Má mát tuán trác lá Giáng sinh, cáng mát thuyán nhán Viát Nam khác, hoán thánh nhiám vá cuái cáng đác giao tá UNHCR, giáp đán ngái tá nán gám 85 ngái ká cá mát vái ngái Lào vá Cambodia cáng trán cháy khái quá háng nhá cháng tái. Giáa nháng hánh khác Má tá tin, cao to, vái nháu hánh lý cáng kánh vá nác đán tá vái gia đánh nhán đáp Giáng sinh vá Tát đáng lách, rát đá nhán ra nháng ngái tá nán nhá báe, mánh mái mát má to vui máng lán ngángác, chá cá hai bán tay tráng vái nháng tái xách cáa UNHCR vá IOM (International Organization for Migration), chá cáng giáy tá nháp cá váo Má vá giáy tá táy thán.

Đác chuán bá đáy đá vái gán 6 tháng hác vá "American Culture Orientation" á trái chuyán tiáp Bataan, Philippines, vái trán đá Anh ván táng đá i sau mát nám tiáp xác vá lám tháng đách vián cho nhán vián Cao áy Tá nán LHQ, tái kháng đán nái bá lám váo cánh "mán vá thánh", nháng thát sá đá i sáng á Má khác xa vái đá i sáng á quá nhá mát trái vái mát tráng, nháng vái đám.

Hình ảnh của Ba với mái tóc bạc trắng tuôi năm mßi trong lao tù cũ i tßo, hình ảnh Mẹ với đôi mắt buồn trong nhßng ngày chußn bß gßi chúng tôi ra đi là ngußn nghß lßc không bao giờ cßn, tiếp sức cho chúng tôi trong thßi gian chân ßt chân ráo ß quê hßng thß hai.

Tßnh ißu trßi tß nßn ßnh ißu nßc khác nhau: Thái Lan, Indonesia, Malaysia, Philippines, anh chị em chúng tôi đßn Mß trong nhßu thßi gian khác nhau, đßc trùng phùng, nhß trßm sông đß vß bißn, và mang sßc sßng cßa tußi hai mßi lao vào đßt nßc cßa tß do và cß hßi. Mẹ tßng iß bßn cũ cßa Ba, qua Mß tß năm 1975, đang làm ßt chßc thißn nguyßn USCC, giúp tôi có đßc tß cßp mßt lßn là 650 dollars dành cho ngußi tß nßn mßi đßn , bác viết cho tôi mßt reference letter và tß đó " I'm on my own way". Bác cũng gißi thißu cho tôi đßn tìm việc làm ß mßt vài nßi. Trßi thßng, "thánh nhân đßi kß khß ", tôi đßc nhßn vào làm full time ß mßt công ty lßn chß hai tußn sau ngày đßn Mß. Lúc đó là đßu tháng gißng, gißa mùa Đông ß Mß, trßi lßnh bußt, bußi sáng tôi thßc dßy tß sáu giờ ba mßi, trßi còn tßi, ra đßng chß xe bus ß đßu đßng, trßi lßnh cóng, dßi 40 đß Fahrenheit, tôi phßi mßc ba bßn lßp áo, nhßng áo qußn cũ chị em chúng tôi đã mua tß Goods Will đß vßa vßi túi tißn cßa mßy chị em lßu lßc quê ngußi, chß có hai bàn tay trßng, vßi lòng tin cßa Ba Mẹ đßt ß mßi chúng tôi. Mẹ tß tußn sau, chßu không nßi cái lßnh gßn đông đá, tß 32 đßn 39 đß Fahrenheit cßa mùa đông thß nhßt ß Mß, tôi dùng cái paycheck đßu tiên cßa mình thuê ngußi dßy lái xe và đßc hßt tißn tß cßp mßt lßn cho ngußi mßi đßn mua mßt cái Toyota Celica đã mßi bßn tußi, đß đi hßc và đi làm. Đßi sßng lúc đó, còn nhß, là mßt hình tam giác vßi ba đßnh là nhà, trßng hßc và sß làm không hß có gißi trí, không có cß thßi gian đß bußn và nhß nhà. Đßn Mß mußn mßng, sau gßn mßi năm mißn Nam sßp đß, bißt thân phßn mình là "trßu chßm", chúng tôi lao đßu vào hßc, không dám đß phí thêm mßt giß phút nào. Mùa hè, hßc phí cao hßn, tôi chß ghi danh theo hßc mßt lßp, và làm part time cho mßt trßm bán xăng ß gßn nhà Nghĩa là lúc đó, tôi đi làm full time, đi hßc full time quanh năm. Nhßu lúc quá mßt mßi, tôi lßi tß nâng đß tinh thßn mình bßng câu nói cßa mißng cßa ngußi Mß "No pain, no gain", và nhß đßn kß vßng cßa Ba Mẹ đã đßt ra cho chúng tôi. Bußn nhßt là nhßng lßn bßt chßt nghe đßc nhßng câu hát rßt đßng vßi tâm trßng cßa mình: "Ai trß vß xß Vißt, nhßn gißm tôi ngußi iß ß trong tù", nghĩ đßn Ba, nßc mßt tôi vßn lẫn dài, và tß bßo lòng mình phßi cß gßng hßc gißi hßn đß Ba Mẹ vui hßn, đß nghß lßc sßng trong đßi sßng bß khßng bß tinh thßn thßng xuyên ß quê nhà.

Có lßn đßc phát bißu cßm tßng vßi thßi gian ba phút trong mßt lßn nhßn hßc bßng, tßng là sß cßm ßn đß tßt cß mßi ngußi và hßa vßi "scholarship foundation" sß cß gßng nhßu hßn, nhßng tôi chß nói đßc gßn hai phút: - Xin cßm ßn tßt cß thßy cô đã có công dßy dß tôi, xin cßm ßn Hßi đßng trao tßng hßc bßng cho tôi. Xin tri ân đßt nßc Hoa Kß đã cßu mang và cung cßp mßt đßi sßng tß do, no đß cho tßt cß nhßng ngußi tß nan, lßu vong. Vinh đß hôm nay xin đßc dành riêng cho tßt cß nhßng ngußi đã nßm xußng cho chúng tôi có đßc ngày hôm nay, và xin đßc bißt danh riêng cho Ba tôi, ngußi vßn còn đang bß đßy ß trong lao tù Cßng sßn vì đã ß trong mßt quân đßi bßo vß tß do, xin đßc dành riêng cho Mẹ tôi, ngußi đã rßt chu toàn trong việc nuôi dßy con cái mßt mình.

M&t phút còn l&i, tôi không nói đ&c vì c& t&a tr&c m&t đã m& đi sau màn n&c m&t, mùi v& đ&ng cay sau năm 75 & quê nhà v&n kéo v& v&i đ&y n&i xót xa, ngay c& trong gi& phút ng&t ngào nh&t. M&t th&y giáo ng&i M& g&c Ba Lan đã t& n&n C&ng s&n t& cu&i th&p niên 60, đ&y tôi t& năm đ&u Đ&i h&c, hi&u r&t rõ tâm tr&ng c&a m&t ng&i t& n&n, đã lên đ&n đàn giúp tôi hoàn t&t l&i phát bi&u. L&n đó, tôi đ&c đ&c cách đ& c& tr&c ti&p cho h&c b&ng niên khoá k& ti&p, mà không ph&i qua nh&ng th& t&c bình th&ng. Món ti&n tuy không l&n, cũng đ& đ& trang tr&i chi phí sách v&, h&c phí, ăn & cho m&t năm h&c, là m&t y&m tr& v&t ch&t l&n lao cho tôi trong ba năm đ&u chân &t chân ráo & quê ng&i. Có nh&ng đ&u h&n sâu trong ký &c, lúc nào cũng t&ng nh& m&i v&a x&y ra, nh& chuy&n say sóng đ&n đ& "m&a m&t" c&a nh&ng ngày lênh đênh trên đ&i đ&ng v&n ám & nh& tôi không nguôi. Cho nên, có l&n đ&c ch&n là "Employee of the year" đ&c t&ng vé cho m&t chuy&n đi cruise trên bi&n m&t tu&n cho hai ng&i, nh& l&i c&m giác đ&ng nghét & mi&ng, c&m giác m&t thẳng b&ng c&a nh&ng ngày m&i đ&t chân lên đ&t li&n, tôi đã nh&ng l&i ph&n th&ng đó cho "the runner up" tr&c con m&t ng&c nhiên c&a m&i ng&i làm cùng ch&. Đó không ph&i là đ&u duy nh&t ng&i b&n x& không hi&u nh&ng ng&i t& n&n, nh&ng ng&i M& g&c Vi&t l&u vong. H& cũng không hi&u t&i sao r&t nhi&u ng&i Vi&t Nam nh& bé & m&y u v&n đ&i m&a đ&i gió hàng gi& gi&ng cao nh&ng t&m bi&u ng& "Human Right for VietNam", "Freedom for VietNam" & m&t góc đ&ng nào đó trong đ&i s&ng l&nh l&ng, đ&y t&t b&t c&a đ&t n&c Hoa k&.

Sau khi đã &n đ&nh, - đã có m&t "career" đàng hoàng thay cho cái "job" đ& ki&m s&ng - có th&i tôi đi đ&y thi&n nguy&n cho m&t tr&ng Vi&t ng& & đ& ph&ng, h&c sinh là các em teenagers. Dù cùng tu&i nh&ng h&c trò c&a tôi bây gi& vô t&, ng&y th&, khác xa các em trong tr&i t& n&n ch&ng ch&c, tr&ng thành tr&c tu&i. & tr&ng Vi&t ng&, ngoài bài gi&ng t& sách c&a tr&ng, thì gi& còn đ&, chúng tôi gi&ng trích đ&n t& tác ph&m "Mùa hè đ& l&a" c&a nhà văn Phan Nh&t Nam, t& bài th& b&t khu&t "N&u ai h&i" c&a nhà th& Nguy&n Chí Thi&n đ& các em hi&u rõ h&n giá tr& c&a t& do, và bi&t yêu th&ng cha m& h&n, bi&t &n cha m& các em đã hy sinh r&t nhi&u đ& các em có đ&c ngày hôm nay.

Đ&i s&ng & M& v&n t&t b&t, nh&ng m&t phút bình l&ng nào đó c&a tâm h&n, dù đang b& k&t xe trên m&t xa l& xe c& t&t t& ng&c xuôi hay đang & trong m&t cu&c h&p & s&, đ&u óc tôi v&n lang thang v& v&i quê nhà, và bu&n thay, bao gi& cũng v&y, mùi v& đ&ng nghét nh& đang b& "m&a m&t", mùi v& chua cay c&a m&t th&i v&n hi&n v&, rõ ràng, m&n m&t nh& chuy&n hôm qua.

Và có m&t l&n "chuy&n hôm qua" càng rõ nét h&n. Đ&n thăm Massachusetts Institute of Technology (MIT) n&i ti&ng v& chuyên ngành Toán và K& thu&t, đang ng&i ch& ng&i b&n & cafeteria c&a tr&ng, b&ng m&t sinh viên ng&i Á châu đi qua, đi l&i tr&c m&t tôi nhi&u l&n. Sau cùng, anh ta đ&ng l&i, l&ch s& h&i b&ng ti&ng M& :

- Xin l&i, ch& có ph&i là cô Thuy&n & tr&ng Trung h&c Pulau Bidong năm 1988 không?

Tôi trßi bßng tißng Vißt:

- Đßng rßi, em cß thß nhßc cho tôi nhß em là ai không?

Ngßi thanh niên vui mßng, rßi bßng mßt thß tißng Vißt rß ràng và lß đß, anh ta trßi lßi:

- Em là Hanh đây chß, em hßc cùng lßp vßi Huyßn và Vißt ß Pulau Bidong. Chß nhß em không?

Hanh vßn nhßn ra tôi sau mß i lßm năm không gßp, nhßng tôi thì không thß nhìn ra đßc anh thanh niên cao lßn chßng chßc trßc mßt mình là cßu bé đen nhßm, chßng chßc, chßm hßc ß trßi tßn năm xßa, Hanh lúc đó đang ß năm cußi cßa chßng trình Tißn sĩ Toán, nhß ßc mong ngày nào em đã trình bày trong mßt giß thßc tßp nói tißng Anh ß lßp hßc nhß xßu, mái lßp tôn thô sß gißa đßo Pulau Bidong. Hanh kß cho tôi nghe vß chuyßn em đßn Mß mßt mình ß tußi mß i hai, cùng vßi mßt nhóm ngßi Vißt Nam tßn đßt chân đßn Mß ß phi trßng San Francisco, Hanh đßi máy bay vß Massachusetts. Đi mßt mình, đß i mß i lßm tußi, nên Hanh đßc mßt cô Stewardess đích thân đßt lên máy bay trßc.

Ra đón cßu bé tßn Vißt Nam ß phi trßng Logan Boston - là đßi đißn cßa mßt tß chßc thißn nguyßn và cha mß nuôi cßa Hanh. Đó là mßt gia đình ngßi Mß gßc Tißp Khßc, qua Mß tßn tß thßp niên 60s. Dù chßa bao giß có ý đßnh xin con nuôi, nhßng thßy Hanh là mßt cßu bé mß i mß i mßt tußi vßt bßn mßt mình, không có thân nhân, nên hß mußn đßa Hanh vß nuôi. Cß hai ông bà đßu đßy Trung hßc. Ông đßy Toán, bà đßy Home Economics (tßng tß nhß môn Nß công gia chánh ß Vißt Nam). Ngßi con duy nhßt đi hßc xa, ông bà vßn làm vißc thißn nguyßn ß mßt Nhà thß Tin lành vào cußi tußn. Khi thßy tên Hanh, mßt em nhß tßn Vißt Nam mß i mß i mßt tußi, không có thân nhân ß Mß, đßc nhà thß tìm ngßi bßo trß, hß xin nhßn Hanh làm con nuôi. Vß chín chßn cùng sß khôn ngoan trßc tußi cßa Hanh đã chinh phßc đßc lòng thßng yêu cßa bß mß nuôi ngßi Mß tß lúc đßu. Vì cß hai ông bà đßu là nhà giáo, Hanh lßi có căn bßn vß cß tißng Anh lßn hßc lßc, lßi chßm chß hßc hành nßn em đßc vào thßng lßp bßy nhß các hßc sinh bßn xß mà không gßp trßngßi nào.

Lên Trung hßc, Hanh tßt nghißp thß khoa Trung hßc. Vßi sß hßng đßn quý báu cßa cha mß nuôi, vßi thành tích hßc tßp xußt sßc trong bßn năm Trung hßc, cßu bé Hanh tßn năm xßa

nhän đäc häc bäng toàn phän cäa MIT, trong niäm hänh diän cäa cha mä nuôi ä Mä län cha mä ruät ä Viät Nam. Giäa thäp niän 90s cäa thä kä hai mäi, ba mä sinh thành cùng hai em cäa Hanh đäc qua Mä theo chäng tränh nhän đäo HO. Väy là Hanh có đän hai ông bä, hai bà mä, và hai gia đänh cùng ä tiäu bang Massachusetts, trong hai thành phä kä cän nhau. Không muän làm mät lòng gia đänh nào, và đä đäc täp trung häc täp, Hanh vào näi trú trong MIT. Mäi thä bäy vä väi cha mä ruät, ăn món ăn Viät Nam do mä näu, nghe ba kä vä nhäng đäa đäy ông phäi gänh chäu trong các träi "cäi täo". Và mäi chä nhät, vä läi căn phòng thân thuäc mà cha mä nuôi đã dành cho Hanh täng ngày cäu bé Viät Nam, da còn đäm màu näng giäc cäa träi tä nän, chân ät, chân ráo đän Mä. Căn phòng dù không còn đäc dùng thäng xuyên, nhäng trong closet vän còn treo hai bä áo quän kä niäm cäa Hanh, mät bä Hanh mäc khi mäi đän Mä đäc ngäi bä o trä ra đän, và bä kia là bä áo quän đäu tiän Hanh đäc bä mä nuôi mua cho. ä mät góc bàn häc, vän còn cái lä thäy tinh có cäm hai lá cä nhä, mät säc träng đä väi năm mäi ngôi sao cäa Mä, mät màu vàng väi ba säc đä cäa Viät Nam. Trên täng vän còn hình Hanh năm mäi tám tuäi, chäng chäc trong áo mũ và dây choàng thä khoa (valedictorian) ngày tät nghiäp Trung häc.

Mät chi tiät rät cäm đäng trong câu chuyän cäa cäu bé tä nän ä Pulau Bidong năm xäa là häi mäi đän Mä, mäi län đäc cho käo chocolate, Hanh chä ăn mät phän nhä và đä dành häu hät käo đä gäi vä Viät Nam cho hai em và cho các bän. Điäu "bí mät" đó bä phát hiän khi hai ông bà Mä thäy cäu con nuôi ăn uäng rät chäng mäc tä nän nhäng luôn luôn xin đäc mua thêm chocolate. Käo "đä dành" thäng đäc Hanh gói cän thän trong nhäng túi nylon dán kín đä trong mät góc tä áo quän. Halloween đäu tiän ä Mä, đi häc vä, làm xong bài vä, träi väa säp täi, Hanh xin phép ba mä nuôi cho đi xin käo. Cäu bé miät mài đi bä mät mình trong thäi tiät se län đäu mùa thu ä miän Đäng Bäc trên bän năm con đäng, gäc cäa täng nhà xin käo. Kät quä rät khä quan, sáng hôm sau Hanh gäi đäc mät thäng käo mäi hai lbs (khoäng 5kg) vä Viät Nam mà cäc phí còn cao hän cä tiän mua käo. Có nguän gäc là ngäi Tiäp Khäc, mät thäi đã phäi säng đäi chä đä Cäng sän, bä mä nuôi cäa Hanh hiäu ngay mäi chuyän. Và ông bà cäng quý Hanh, cäu bé Viät Nam tuäi còn nhä nhäng täm lòng đã rät län.

Đän phiän tôi, tôi cũng kä cho Hanh nghe giọng đäi đã đäy đäa tôi tä träi tä nän năm xäa đän California nhä thä näo. Có näm mä, tôi cũng không täng täng näi mình gäp läi đäc cäu häc trò đen nhäm vì vä män cäa gió biän ä Mã Lai, có đôi mät sáng nhäng lúc nào cũng buän ä träng Trung häc trên đäo Bidong ngày nào. äc gì tôi cũng gäp đäc Huyền và Viät, cũng nhä đã häi ngä rät bät ngä väi Hanh ä mät góc träng MIT ä miän Đäng Bäc näc Mä. Nhäng dù chäa hay không có đäp tái ngä väi Huyền và Viät, tôi vän tin hai em đã rät thành công nhä Hanh, chäng minh mình có thä làm đäc nhiäu điäu, chäng hän nhä chuyän häc hành, mà có mät thäi ä trong näc, sau tháng 4/75, nhà cäm quyän không cho phép mình làm.

Tät cä chúng tôi đäu giäng nhau ä chä phäi xa nhà, bä đät näc ra đi mät mình, dù lúc nào trong tâm täng cäa chúng tôi cũng có mät vä trí trang träng cho quê häng chôn nhau cät rän

Vết Biện Minh

Tên: Nguyễn Trần Diệu Hằng
Tháng: 13; Năm: 2019, 30 Tháng 12 Năm: 2010 05:43

đã phải bỏ lại sau lưng. Chúng tôi đã phải mang cả sinh mạng cả a mình ra đánh cược với đời như mình, với đời sống; mất cái giá không mất kho báu nào, dù làm đến đâu có thể mua được. Nhưng đời sống với cuộc đời hãy còn trống rỗng, nhưng chắc chắn chúng tôi sẽ cố gắng không ngừng nghỉ xứng đáng với cái giá mình phải đánh đổi.

Chia tay Hạnh hôm đó, tôi mang theo câu nói của Hạnh với khuôn mặt rất nghiêm trang, già trẻ cả tuổi, và nhìn với đôi mắt buồn xa vắng như làm đến ưu tiên tôi gặp em ở trường Trung học trên đường phố này:

- Đi em vui nhất là đã đến đáp được phần nào phần nghĩa sinh thành của cha mẹ ruột và ân tình của mẹ mang cả bả mẹ nuôi. Em nhìn cố gắng hết mình, cố gắng đến hết cuộc đời để luôn làm cho cả Ba Mẹ là Mommy, Daddy của em vui. Đi em duy nhất không chắc em có làm được hay không, là "gánh sơn hà" mà đôi lúc Ba em và các bác, các chú cùng thổi vèn nã a đùa nã a thổi là đã trao lại cho thế hệ của mình.

Hạnh dùng mắt chút rời khỏi mắt câu mà đến bây giờ tôi vẫn chưa biết cách trả lời:

- Gánh sơn hà nặng lắm mắt mình em hay cả hai cha mẹ mình không thể nào gánh nổi! Chắc là, làm thế nào để cả thế hệ của mình để sống gánh nổi sơn hà hả chị?

Câu hỏi đó cứ quanh quẩn trong tôi và chắc là phải còn lâu, lâu lắm, tôi mới biết được câu trả lời chính xác. Nhưng tôi tin là chắc chắn một phần phần của mắt thế hệ Việt Nam (cả những người khác trong nước) biết đoàn kết, có nhiệt tâm gánh vác non sông với chí khí của Trần Quốc Tuấn, với lòng yêu nước của Nguyễn Thái Học và với đức của Lê Quý Đôn thì gánh sơn hà sẽ nhờ hàng nghìn cái cặp đôi thân thuở của mắt thế hệ đèn sách.

(Viết cho Lan Hằng, Tiến, Tuấn và những thuyển nhân "đi biển" mắt mình).